

لوتكهی تورکیا-رووسیا له بارهی ئیدلب

08-03-2020

نووسمەرەكان

ناوهندى لېكۆلینەوهى روودادو

كورته : ئەو راگەيەنزاوهى كە دواى لووتكهى نىوان ئەردۇغان سەرۆكى تورکيا و پۇتن سەرۆكى رووسیا لە ٧ ئازار دەرچوو، ھەندىيەك خالى تىدايە كە پىويىستە ھەلۋەستەي لەسەر بىھىن. پۇتن گۇتى دەقى رىيڭەوتىنەكە لەسەر پاراستنى مەدەننېيەكان و كۆتايمەنەنە به ناخۇشىيەكانىيان، ھەرۇھا بۇ گەياندىنە ھاوكارى مەرمۇرىيە بە ئاوارەكان و بۇ رىزگەرنە لە يەكىرىتووپى خاكى سوورىا.

ئەندامى ئەنجومەنى راوىيىزكارىي ناوهندى لېكۈلەنەوەي رووداوا

ئەرگەيەنزاوهى كە دواي لووتکەي نىوان ئەردۇغان سەرۆكى توركىا و پۇتن سەرۆكى رووسييا لە ٧ ئازار دەرچوو، ھەندىك خالى تىدايە كە پىويستەھەلۇھەستە لەسەر بىكەين. پۇتن گوتى دەقى رېكىكەوتتەكە لەسەر پاراستنى مەدەننەيەكان و كۆتايمەنەنە به ناخوشىيەكانيان، ھەرودەها بۇ گەياندىن ھاوكارى مروييە بە ئاوارەكان و بۇ رىزكىرنە لە يەكىرىتووپى خاكى سوورىا.

ئەردۇغانىش ئامازەي بەوەدا كە پىويستە لە قۇناغى داھاتوودا حىساب بۇ رېكىكەي جىيەف بىرىت. جەختىشى كرددەوە لەسەر ئەوەي كە ولىتەكەي پابەند دەبىت بەوەلەمداňەوەي ھەر دەستدرېزىيە كە لەلايەن رېيىمى سوورىياوە بىرىتە سەرى.

بەندەكانى رېكىكەوتتەكە

رېكىكەوتتى ئەمدوايىيەي نىوان توركىا وروسىا پاشكۆيىكى زىادكراوە بۇ رېكىكەوتتى سوجى كە سى خالى سەرەكى لە خۆدەگىرىت:

- درووستكىردىن رېپەۋىكى ئازام بە درېزىي ٦ كلم لەسەرباكوورى رېكەي نىودەولەتى (M4)، ١ كلم باشۇرى رېكاكە بە جۇرېك كە لەماوھى ھەفتەيەكدا، وەزارەتى بەرگرى ھەردوولا، ھەماھەنگى بۇ ووردهكارىيەكانى بىكەن.

- راگەرنى ھەممۇ چالاكييە سەربازىيەكان بە درېزىي ھەنلى تەناسى لە ناوجەي ئازامى ئىدىلىبىدا كە لە نىوھەراستى شەھى پېنجىشەممەوە دەستپىيدەكتە.

- ئەنجامدانى دەورييەي ھاوبەشى روسى- توركى لە ١٥ ئازارەوە، لەسەر رېكەي ووشكانى (M4) لەنیوان ناوجەي تەرنەبەي خۇرئاوابى سەراقب و عەين دور.

خۇيىندەوە بۇ بەندەكانى رېكىكەوتتەكە

ئەم رېكىكەوتتە شەرعىيەت دەداتە ھەنلى تەناسى ئىستا و ئەمەش بەماناي ئەوەدېت كە توركىا تەنازولى كردووھە لە داواكانى پېشىۋوتلى كە داوايدەكىد ھېزەكانى سەربە رووسييا و سوورىا بچنەوە ھەنلىكانى پېش ھېرشن و پېشىلىكىردىن رېكىكەوتتى ئەستانە. بەواتايەكى دىكە، رېيىمى سوورىا توانييەتى زىاتر لە ... ١ كيلۆمەتر بخاتەوە ژىر رەكىفي خۇي كە ئەمەش دەسکەوتە بۇ سوورىا. بەتايىت دەسەلاتى رېيىم بەسەر شارى ستراتېزىي سەراقب درووستەبىت كە حەلب و لازقىيە و لازقىيە دىمەشق بەيەكەوە گۈرەدەت.

حکومەتى توركياش بۇ ناوخۇي توركىا دەتوانىت بلىت كە تۆلەي خۇيىنى كردوتەوەوە سەدان سەربازى لە ھېزەكانى سوورىا كوشتووھە و پالنى رووسى-ئیرانى-سوورى شىكسىتەھەنداوە لەوەي بېخەنە كەنارىكى شەرمەزارى و قەيرانى نوپى پەنابەرانى بۇ درووستىكەن. ھەرودە دەتوانىت بلىت پارىزگارىشى لە كۇنترۇلى خۇي بەسەر شارى ئىدىلىب و دەروروبەرى كردووھە كە كارتىكە بۇ دانوستاندەكانى داھاتوو دەربارەي چارەنۇوسى سىياسى سوورىا.

پۇتن گوتى: ھەميشه لەكەل ھاوبەشە توركەكانمان رېك نىن لە ھەلسەنگاندەكان دەربارەي ئەوەي كە لە سوورىا روودەدات بەلام، ھەممۇوخارىكى لە تەنگانەكاندا بېشىتەستن بەوەي لەئاستى بالادا ھاوبەشى بەدەستھاتووھە، تائىستا توانراوە زەمينەيەكى ھاوبەش بەۋزىنەوە بۇ ئەو پرسانەي ناكۆكىمان ھەيە لەسەريان و ئەمچارەش ھەمان شت رووپىدا."

بەلام ئەمەش وھكەو رېكىكەوتتەكانى پېشىۋوت لەنیوان پۇتن و ئەردۇگان لە ئېلولى ٢٠١٨ پېنچىت كۆتاين بەجەنگى سوورىا بىننەت.

ئەم شەرە لېدانىكى بەھېز بۇو لەھەولە سەركەوتتۇوھەكانى پېشىۋووپۇتن لە يارمەتىدانى ئەردۇغان بەو ھىوايەي كە توركىا وھكەو ئەندامىكى رۆژھەللتى ناتۆ يارمەتى رووسييا بىدات لە درووستكىردىن ناكۆكىي لە نىو ھاوبەيمانىي سەربازى بەسەرگەردايەتى ويلايەتە يەكىرىتووھەكانى ئەمرىكا.

هەروەھا مشتومىزىكى دابەشكەربىيىش لە نىيۇ ئەورۇوپادا دەربارەي پەنابەران دەرسىتكىرد. ئەمەش پاش ئەوهى تۈركىيا رېككەوتى خۆى لەگەل يەكىتى ئەورۇوپا شکاند لە وەستاندىنى رۆيىشتى پەنابەران بۇ ئەورۇوپا لەرىگەي خاكى تۈركىياوه. يۇنانىش سەنۋورى رۆژھەلاتى خۆى لەگەل تۈركىيا داھىست كە زۆرىھى پەنابەرانى سەنۋورىا و پەنابەرانى دىكە لە ولىاتانىتەرەوە لەۋىيە دەچنە ناۋئەورۇپا و رېڭەش نادات خەلگ رابكەت.